

СВОБОДА СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 131 JERSEY CITY AND NEW YORK, FRIDAY, JULY 11, 1997

CENTS 75 ЦЕНТИВ

ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 11-го ЛИПНЯ 1997 р.

Ч. 131 РІК CIV.

НАТО ПІДПИСАВ УГОДУ З УКРАЇНОЮ

Мадрид. — Тут у середу, 9-го липня, після прийняття у своїй раді трьох нових членів, лідери 16 країн-членів Північно-атлантичного оборонного союзу (НАТО) зробили ще один великий крок у напрямку охорони миру в Європі, відбуваючи небувалу вершину зустрічі з 25 іншими країнами та створили Раду євро-атлантичного партнерства. Крім того, НАТО підписав окрему угоду з Україною.

Членами новоствореної організації стали 16 країн НАТО, новоприйняті Мадридська, Польща і Чеська Республіка та 25 інших країн, починаючи від негратальних Швеції та Швейцарії до Таджикистану та інших республік колишньої СРСР. Американський президент Білл Клінтон назвав це «заступником набуттям свободи і безпеки», а генеральний секретар НАТО, Таві Сольана заявив, що це ще один крок у напрямку наших мети — об'єднаної, вільної та демократичної Європи».

На цій утворючій зустрічі 44 країни-члени Ради євро-атлантичного партнерства не робили жодних рішень, а радше зосередилися щодо угоди на тому в який спосіб можна використати це партнерство щоб запобігти будь-яким кризам і покращити регіональний співпрацю.

Беручи до уваги ці дві події під час вирішальної зустрічі в Мадриді, президент Б. Клінтон висловив, що, поширюючи НАТО, союз став сильнішим і готовим на зустріч викликам нового століття, а створення Ради євро-атлантичного партнерства зміцнює зв'язки з партнерами НАТО в їх мирі.

Як зазначено, в Мадриді НАТО підписав окрему угоду співпраці з Україною, даючи їй право на спеціальні консультації, дуже подібні до тих, що в транзиті були підписані з Росією, згідно з якими вона має право голосу, але не має права вето у справах НАТО.

Український президент Леонід Кучма назвав цю подію такою ж історичною, як прийняття в членів трьох нових держав.

Домагаються повернення моряків на батьківщину

Київ. — 8-го липня президія Центрального комітету профспілки працівників рибного господарства звернулася до Президента просячи у негайному поверненні на батьківщину риболовчеської бази «Восток», арештованої військовою владою Марокко за борги компанії, «Антарктика».

Як уже інформовано, судно втекло з-під наглядом місячного арешту до Канарських островів, оскільки моряки почали страждати від хвороби і смерті. Перед тим риболови надіслали листа до державних органів України з проханням допомоги.

Президія, в засіданні якої брали участь перший заступник міністра рибного господарства Володимир Бондаренко і головний консультант управління внутрішньої політики Адміністрації Президента Ігор Кравчук, висунула також вимоги припинити до судової відповідальності винних у зaborгованості і порушенні термінів перебування моряків у відкритих водах.

Арешт і затримка українських моряків у чужих портах за борги компанії стали звичайним явищем. Олександр Соколик, президент Торгово-морського християнського центру, «Місія для мореплавців», сказав, що у багатьох випадках компанії ставляться до своїх моряків з цинізмом і безвідповідальністю.

Школярі з України змагаються в Олімпіаді фізики

Торонто (Амбасадора України). — Від 13-го до 20-го липня ч. р. в Судбурах, Онт., відбулися 28-ма Світова олімпіада фізики для учнів середніх шкіл. Змагали з понад 50 країн світу візьмуть участь у цих змаганнях, в тому числі п'ять з України.

Україна бере участь в цій Олімпіаді від 1992 року. Члени української дружини гідно репрезентували свою країну в попередніх змаганнях. В 1992 році в Гельсінкі, Фінляндія, українська дружина здобула третє місце за Китаєм і Росією. Наступного року в Біллі-амбузурі, ЗСА, українські змагали здобули одну золоту, дві срібні та одну бронзову медалі, і загальною сьоме місце, але вище від збірної Оману. В 1994 році в Пекіні, Китай, молоді українці взяли шосте місце, коли їх суспіль з Росії взяли восьме. В змаганнях 1995 року в Канбері, Австралія, українці одержали одну срібну і дві бронзові медалі. Від того року організатори Олімпіади об'являють лідерів індивідуальної осяги і не подають вислідів за державами. Миніорніти змагання з Осло, Норвегія, принесли учасникам з України одну золоту, одну срібну

ПРЕЗИДЕНТИ УКРАЇНИ, РУМУНІ ТА МОЛДОВИ ПІДПИСАЛИ УГОДУ

Київ (Р. Кучма). — Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», в Ізмаїлі на Одеській закінчилися дводенні переговори президентів трьох держав — України, Румунії та Молдови.

Президент України Леонід Кучма на пресовій конференції повідомив, що під час зустрічі з президентами Румунії та Молдови в головних питаннях співробітництва погляди співпадали: Е. Константінеску і П. Лучинський виявили готовість і зацікавленість поглиблювати співпрацю з Україною та взяти участь у створенні європейського, спільних великих економічних зон та архітектури європейської безпеки. На думку Президента України, зустріч в Ізмаїлі відкриває широкі перспективи для економічної співпраці та вирішення політичних проблем.

Л. Кучма, Е. Константінеску та П. Лучинський підписали угоду про співпрацю в питаннях безпеки і самостійно вирішувати питання про приєднання до міжнародних блоків.

Президенти трьох держав вирішили зустрічатися не менше одного разу на рік, активізувати зустрічі на рівні керівників урядів, заохочувати торгівлю та інші види співпраці.

Смертність в Україні зростає

Київ. — За останні шість років населення України зменшилося на 1 млн. 180,000 осіб і ця цифра до кінця століття зростає, згідно з даними міністра охорони здоров'я Андрія Сердюка, яку він зробив 8-го липня на Дні Уряду.

«Порушений баланс смертності і народжуваності викликає демографічні диспропорції, низьку середню тривалість життя, яка сьогодні в Україні становить для чоловіків 61,2 року, жінок — 72,7 року; останній показник найгіршого характеру незадовільний рівень здоров'я нації. В середньому по Європі цей показник на 8-10 років вищий», — стверджує у звіті під назвою «Про стан справ у системі охорони здоров'я та перспективи її розвитку».

Міністер зазначив, що майже чверть усіх смертей стається серед працездатного населення. Найбільше вражає, однак, небувала смертність серед чоловіків, яка є найвищою у світі. Серед померлих у працездатному віці чоловіків становить 81 відсоток. Причинами їхньої смерті є, «травми і нещасні випадки, хвороби системи кровообігу, зло-

якісні новоутворення, хвороби органів травлення та дихання».

Перший заступник голови Верховної Ради Олександр Ткаченко, який головував на сесії, сказав-завжди по чуток: «Я ще раз повернувся в тому, що жодна війна — це не 1914-1918, чи то 1941-45 років — не наслідок такої шкоди генотипової української нації, як та звані реформи 90-х років».

Депутат Наталія Вітренко, яка є також головою Прогресивної Соціалістичної Парції, закликала віддати під суд Кабінет Міністрів, розпустити парламент і призначити нові вибори. Голова Комітету у закордонних справах і зв'язках з СНД Борис Олійник запропонував повернутися до безкоштовної медичної системи.

Діючий прем'єр Василь Дурдинець спробував заступити депутатів, заявивши, що Уряд розуміє проблеми в охороні здоров'я і прагне над створенням фінансових передумов для забезпечення конституційного права людей на життя. Він побіжний також, що не буде «бездумного зменшення» лікарів та шпиталів.

СФУЖО дістала консультативний статус в ЮНЕСКО

Торонто (СФУЖО). — Канцелярія Світової Федерації Українських Жіночих Організацій дістала повідомлення від ЮНЕСКО, що СФУЖО прийняла членство в організації, тобто СФУЖО дістала консультативний статус в ЮНЕСКО. Привілей цієї междостати тільки тоді, коли дана НДЖО організація має консультативний статус в ЕКОСОК (Економічна і Соціальна Рада) в ООН.

Головна квартира ЮНЕСКО буде передавати до СФУЖО всі біжучі інформації, зарядження та рішення, які також представити СФУЖО матимуть змогу брати участь у засіданнях Екзекутиву. Представництво СФУЖО братимуть участь у праці ЮНЕСКО в Нью-Йорку та Женеві.

В червні нарада Екзекутиву СФУЖО від 2-го до 6-го червня в Нью-Йорку вже взяли участь представники СФУЖО: Оля Станівна, Олена Прохорова і Ірина Куровичка. Головною темою наради була перевірка, що зроблено і як прогресує праця після світових вершинних нарад у справі дітей. В часі наради О. Станівна мала діалог зустріч з міністром сім'ї і молоді України Сюзанною Станік.

Альманах УНС-98 Редакція «Свободи» приймає матеріяли до Альманаху УНС-98 на 1998 рік, в якому припадають такі роковини, як 200-ліття появи «Енеїди» Івана Котляревського, 80-ліття проголошення Четвертого Універсалу в Києві, 150-річчя заснування Головної Руської Ради та інших. Статті на ці та інші теми редакція прийматиме до розгляду до 15-го вересня ц. р. — Ред.

Почалися переслухання про незаконність передвиборчих датків

Вашінгтон. — Тут у вівторок, 8-го липня, Сенатська комісія урядових справ під головуванням сен. Фреда Томпсона, республіканця з Теннессі, розпочала переслухання в справі незаконних датків на виборчу кампанію кандидатів Демократичної партії включно з президентом Біллом Клінтоном і віцепрезидентом Ал Гором. Головною постановою в зібранні цих незаконних датків є американець китайського походження Дхан Гуанг, який досі відмовляється визнавати в цій справі безпечного заперення його недостоїнств.

Крім того ця справа з дня на день починає ставати більш складною, зокрема після того коли сен. Ф. Томпсон повідомив, що сліди його комісії відкрили міцні докази зловмисної змови китайського уряду вплинути на минулорічні американські вибори. І саме тут Дхан Гуанг має відіграти важливу роль. Зразу після цього повідомлення найстарший стажер демок-

рат у цій комісії сен. Джон Гленн з Огайо сказав, що адвокат Дхан Гуанг поінформовував його про згоду свого клієнта визнавати перед комісією. Однак Дхан Гуанг найперше вимагав заперення недостоїнств у звинуваченнях переступлення ним виборчих законів щодо збирання фондів, а тоді готовий визнавати на всі інші звинувачення виступити проти нього — що він агент ворожої країни, заангажований у розвідці та що незаконно передавав їй секретні відомості. У висліді цих повідомлень комісія одностайно вирішила найперше почати переговори з його адвокатом Тай Коббом.

Однак не всі члени комісії є за тим, щоб Дхан Гуангів заперення недостоїнств, а це комплікує справу. Крім того, беручи до уваги слова сен. Ф. Томпсона про відкриті докази змови та можливість причетності в цьому Дхан Гуангів, надає цій справі зовсім іншого напрямку, котра може мати старший стажер демок-

БЕЗРОБІТТА СЕРЕД МОЛОДИ ЗРОСТАЄ

Київ. — 8-го липня у Верховній Раді відбувся День Уряду, на якому стверджено, що багато молодих людей є безробітними. «Стан фіксованого ринку праці в Україні характеризується різким зростанням чисельності незайнятого населення, і в тому числі молоді, яка звертається до державної служби зайнятості за сприянням у працевлаштуванні», — сказано в інформації, підготовленій Міністерством Освіти і Міністерством Праці. Не працюють і не навчаються майже 21,000 випускників неповної середньої школи і не має праці третина тих, хто закінчив вищі навчальні заклади. Кабінет Міністрів зазначив, що це свідчить про відсутність надійного механізму замовлення кадрів працевлаштування. Ситуація намагається виправити програмами, випрацюваними Міністерством у Справах Сім'ї та Молоді за участю інших відомств. Зокрема є вже проєкти національної комплексної програми «Молодь України», програми соціальної адаптації та включення до праці неповнолітніх, які звільняються з місць позбавлення волі і програми поліпшення становища дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків.

ШАХТАРІ ВИМАГАЮТЬ ПЛАТЕНЬ

ЛУТАНСЬКЕ. — 8-го липня 155 страйкуючих краснослободських гірників пішки прибули до Луганського з метою підписання обласної адміністрації. Вони вимагають ліквідувати дев'ятимісячну заборгованість у заробітній платні і мають намір домогтися звільнення з посади генерального директора компанії «Краснодобруділля» Василя Гордовського, який всупереч наказові міністра вугільної промисловості продовжує керувати компанією.

ЗНАЙДЕНО УБИВЦЬ С. ЩЕРБАНА

Київ. — Тут у вівторок, 8-го липня, газета «Всеукраїнське Ведомство» повідомила, що міністер внутрішніх справ України Юрій Кравченко поінформував на засіданні Кабінету Міністрів про результати розслідування збиства депутата Євгена Щербана. Міністер сказав, що імена винних у збистві встановлено і що збиство не має жодного політичного забарвлення. За словами Ю. Кравченка, ідеться про виключно фінансові конфлікти з конкуруючими кланами.

Г. ОМЕЛЬЧЕНКО ДОВІРЯЄ СУДОВІ

Київ. — Голова парламентарного Комітету боротьби з корупцією і організованою злочинністю Григорій Омельченко вирішив віддати себе в руки правосуддя. У зв'язку з порушеннями 19-го квітня проти

Американці залишають Камбоджу

Токіо. — Американський військовий корабель з морськими піхотинцями вийшов з бази Сасебо в Японії і прямує до камбоджійських берегів, щоб евакуювати 1,500 американських громадян з країни, в якій почалася громадянська війна.

Понад десять членів королівської родини залишили камбоджійську столицю, яка повністю перебуває під контролем військ другого прем'єр-міністра Гун Сена, котрий позбавив владу Народом Ранаїдда, свого колишнього партнера в межах правлячої коаліції.

Н. Ранаїдда залишив Камбоджу ще минулою п'ятницю і прилетів до Парижу в той самий час, як Г. Сен звинувачує його в тасмійній змові з підлітними формациями черво-

них хмерів? Батько Н. Ранаїдда, камбоджійський король Нородом Сянук, вже давно перебуває в Китаї, де його продовжують лікувати.

У Державному департаменті ЗСА відбулася зустріч з амбасадором Камбоджі, під час якої було з'ясовано настановлені американської сторони. Офіційний представник департаменту Ніколас Бірнс заявив в імені Адміністрації, що «в Камбоджі, з точки зору ЗСА, повинні відбутися всі політичні партії, включно з партією Ранаїдда, і не пізніше 1998 року там мусять відбутися свободні вибори, однак разом з цим лідерів червоних хмерів не повинні відігравати ніякої ролі в камбоджійській політиці».

ОПУБЛІКОВАНИЙ В СЕРЕДУ, 9-ГО ЛИПНЯ, звіт вказує, що ріст економіки ЗСА спричинив значне збільшення податкових платіжників, котрі можуть злікувати дефіцит державного бюджету вже у 1998 році, без того щоб мінати дотеперішню державну політику. Газета «Вашінгтон Пост» чує, що червневий зріст платіжників податків був настільки великим, що існує можливість зменшення державного дефіциту у цьому фінансовому році, котрий закінчується 30-го вересня до суми 45 блн. дол.

В Україні (3 інформації УНІАР)

Омельченко звернувся до депутатів Верховної Ради з проханням скерувати справу в суд. За словами Г. Омельченка, його хочуть звинуватити у злочинах, яких він не винив, при чому, не за вироком суду, а на підставі постанови прокурора. Г. Омельченко вірить, що суд встановить правду. Як уже інформовано, 43 депутати українського парламенту висунули звинувачення і проти самого генерального прокурора Г. Ворсінова.

У КРИМУ НОВИЙ ГОЛОВА ФДМ

СИМФЕРОПІЛЬ. — Виконуючий обов'язки прем'єр-міністра України Василь Дурдинець підписав постанову про призначення Валерія Горбатова на пост голови Фонду державного майна Криму. Його кандидатура запропонована головою Ради Міністрів Криму Анатолієм Франчук, а В. Дурдинець погодився з кримським парламентом. Попереднього голову ФДМ Криму Олексія Головізніна було вібро невідомим. В. Горбатов є депутатом кримського парламенту, а з березня 1994 року до січня 1996 року був представником Президента України в Криму.

КОМІСІЮ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ ОЧОЛИВ Л. КРАВЧУК

Київ. — Президент України Леонід Кучма підписав указ про адміністративну реформу та про створення комісії, яка займатиметься проведенням такої реформи в Україні. Головою комісії призначено депутата Верховної Ради, колишнього Президента України Леоніда Кравчука. На запитання журналістів Л. Кравчук відповів, що ідеться про науково провідну концептуальну вибірну модель адміністративної системи.

У КАМБДЖІ МОЖЛИВОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ

Збільшується з дня на день, зокрема після того, коли воєни — прихильники другого прем'єр-міністра Гун Сена почали у вівторок, 8-го липня, нагісну на членів його політичної опозиції. Кху Сокфед бороться з Гун Сеною, котрий у дводенній збройній боротьбі минулого тижня захопив владу в країні сказав, що найбільшого суперника нового керівника держави, міністра внутрішніх справ Го Сока здолено та страчено. Го Сока був одним із п'ятих важливих опонентів Гун Сена, котрих він наказав зловити та ув'язнити. Однак закордонні дипломати уважають, що і тих чотирьох може стрінути подібна до Го Сокової доля. ЗСА гостро скритикували це збройне захоплення влади Гун Сеною у Камбоджі.

ЛІКАРІ З МЕЙО КЛІНІКИ У РОЧЕСТЕРІ, Мінн., та медичної клініки у Фарго, Північна Дакота, заявили у вівторок, 8-го липня, що рідкісна недуга серця повилаз у 24-ох жінок, які заживали дуже популярну в ЗСА комбінацію двох дієтичних пілол. Ці дозівні здоров'я жінки, заживаючи комбінацією дієтичних пілол фенфлюорамін і фенфетермін, як їх і популярно називають фен-фен, почали втрачати рідкісними, але важливо-небезпечними хвороби серцевих клапанів. Заявив зазначені лікарі в настільки поважно, що спонукала Державне управління харчів і ліків вислати до всіх лікарів в країні пересторогу в цій справі з попередженням бути на сторожі появи цих захворювань у своїх пацієнтів.

У СВІТІ

У КАМБДЖІ МОЖЛИВОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ збільшується з дня на день, зокрема після того, коли воєни — прихильники другого прем'єр-міністра Гун Сена почали у вівторок, 8-го липня, нагісну на членів його політичної опозиції. Кху Сокфед бороться з Гун Сеною, котрий у дводенній збройній боротьбі минулого тижня захопив владу в країні сказав, що найбільшого суперника нового керівника держави, міністра внутрішніх справ Го Сока здолено та страчено. Го Сока був одним із п'ятих важливих опонентів Гун Сена, котрих він наказав зловити та ув'язнити. Однак закордонні дипломати уважають, що і тих чотирьох може стрінути подібна до Го Сокової доля. ЗСА гостро скритикували це збройне захоплення влади Гун Сеною у Камбоджі.

В АМЕРИЦІ

ЛІКАРІ З МЕЙО КЛІНІКИ У РОЧЕСТЕРІ, Мінн., та медичної клініки у Фарго, Північна Дакота, заявили у вівторок, 8-го липня, що рідкісна недуга серця повилаз у 24-ох жінок, які заживали дуже популярну в ЗСА комбінацію двох дієтичних пілол. Ці дозівні здоров'я жінки, заживаючи комбінацією дієтичних пілол фенфлюорамін і фенфетермін, як їх і популярно називають фен-фен, почали втрачати рідкісними, але важливо-небезпечними хвороби серцевих клапанів. Заявив зазначені лікарі в настільки поважно, що спонукала Державне управління харчів і ліків вислати до всіх лікарів в країні пересторогу в цій справі з попередженням бути на сторожі появи цих захворювань у своїх пацієнтів.

„Жити красою Божого світу...“

Роздуми з приводу відкриття першої посмертної виставки Л. Морозової у Гантері, Н. Й.

Хто був у Гантері, в Кетсільських горах, і їхав у сторону Лексінг-тону, — напевно пам'ятає по другому боці річки Скоргарі, на горбочку серед дерев дім-вільту. Було, стояло перед нею авто „Шеві-1949“. Це — знак: Людімла Морозова вдома.

Внутрішня обстановка хата, немов мальована біографія мисткині. Домінує велика, майже на всю стіну, картина — київський Поділ. Бо ж Київ — це початок її життєвого і мистецького шляху.

В одному із етюдів Євген Сверстюк розповідає про свого дядя, який сядив дерева та й при тому порівнював їх до людей. Особливо цінував дуби, бо вrostали вони своїм корінням глибочезно в землю, а сягали високо... до неба. „Тим чимби коріння заховають в землю, тим вище дерево сягає до неба. Бувать дерева високі... та будь-який вітер їх зламає. Дуби — не те. Так і воно з людиною: без глибокого кореня — перекотило!“

Ті слова видаються особливо правдивими, коли йти слідами життєвого шляху Л. Морозової. Вони висвітлюють особистість цієї величезної красуні, одержимий любов'ю до всього доброго і гарного, „Моя життя — це віра і любов“, — говорила мисткиня, а слова ці стали заголовком статті Мирослава Макареневича про Л. Морозову, поміщеної у

журналі „Україна“, к. 19-20 (1995). Там же читася: „Люблю безмежно свою Батьківщину, свою Україну, свій Київ, де народилася“.

З 14-го року життя відчувала своє призначення — малювати. У Києві було тоді незвичайне мистецьке середовище, ядро якого зформувалося із зликуваної Української Державної Академії Мистецтв. Спершу Л. Морозова навчалася в Художній Інститутській Школі, яку закінчила у 1927 році, після чого вступила до Київського Художнього Інституту, де стала визначною ученицею Федора Кричевського. Закінчивши інститут у 1931 році, працювала не тільки в ділянці образотворчого мистецтва, але й над дослідженнями архітектури Києва княжої доби, зокрема собору св. Софії.

Увійшла до групи мистців та вчених, які разом із професором Іпполитом Морглевським, Миколою Макаренком, Ернстом, Василем Кричевським та іншими намагалися зберегти від знищення Михайлівський Золотий вершній монастир.

У 1936 році брала участь у науковій експедиції до т.зв. Сванетії в горах Кавказу. Стала першою жінкою, поза місцевими мешканцями, яка побувала у цій країні.

У той час Л. Морозова інтенсивно творила та брала участь у збірках

мистецьких виставках, які відбулися у 1936 і 1937 роках.

Почалася війна, німецька окупація. У 1943 році мисткиня виїхала до Львова, а згодом — до Німеччини. Де б не була, не покидала мрія про свій спадкоємство з мистецькими об'єднаннями. Пережила бомбардування у Дрездені, де знищено біля сотні її творів, а також щішки до її портрету роботи Ф. Кричевського.

Від 1951 року Л. Морозова проживала в Америці. Викладала в американських мистецьких школах, мала приватних учнів. Стала членом ОМУА та американських мистецьких організацій. У січні 1956 року у Нью-Йорку з успіхом пройшла виставка її картин враз із скульптурними Сергія Литвиненка. Були виставлені твори Л. Морозової різних періодів: українського, німецького й американського.

Згодом творчість мисткині збагатилася ще двома періодами: гантерським (від 1962 року проживала у Гантері, Н. Й., де її вілла стала наче окремою мистецькою оселею з „її духа печатом“) та від 1965 року — грецьким. Давньою мрією Л. Морозової було побачити Грецію, яку згодом закохалася від першого погляду: „Антична культура Греції й візантійські православні традиції дають почуття зв'язку та наближення до Києва й нашої України“, — говорила

вона. Але де б мисткиня не була і про що б не мріяла, на першому місці у неї завжди були Київ, Україна. І прийшов щасливий час — діждалася виставка у столиці України. Перша з них під назвою „Гелас-Греція“ відбулася в бібліотеці української діаспори на початку 1995 року; друга, присвячена пам'яті Л. Морглевського, пройшла влітку того ж року у Національному Художньому Музеї України. Преса столиці заповнилася рецензіями, дописами, листовими інтерв'ю з мисткинею — на жаль, приїхати особисто Л. Морозова не змогла. „Зараз дуже живу в Києві“, — писала вона, — з моїми новими молодими друзями. Вірю в наше духовне відродження. Вірю в нашу молодість“.

Та існувала ще одна несповнена мрія: відбудова Михайлівського Золотого вершнього монастиря. За його існування боролася мисткиня замолоду, для його відбудови тепер дарувала свій мистецький доробок. Хоч повернутися живого особисто до Києва не судилося, але, згідно з останньою волею Л. Морозової, на Батьківщину повертається її духовна, мистецька творчість. І прикрашає вілну Україну та її культуру.

Уляна Любович - С.

„Коза-Дерева“ у Дітроїті

Вікторія Крайне, яка вміло поєднала виконання пісень з грою на сцені. Кульмінаційною точкою казки була поява на сцені відважного Рака, ролю якого виконував учень четвертої класи Дмитрій Грішів. Його гра була чудовим поєднанням танцю, пісні і пластики. Всім подобалося прекрасно підібраний стрій Гетьмана-Рака. Ролі зайчиків виконали хлопчики другої класи Андрій Середок, Олександр Полянський, Роман Баранчик, Максим Нестерів, Андрій Панасюк. Ведмідиками були учні третьої класи Петрусь Савка, Богдан Кіндзельський, Олександр Славинський, Андрій Скальчук, а ролі Вовків виконали студенти четвертої класи Стефко Дзюль, Віктор Полянський, Роман Лаврін, Петро Ониськів, Юрко

„Рідна Школа“ у Дітроїті відзначила Свято Письменників дитячою виставою „Коза-Дерева“. На світлині: сцени з вистави.

Волошук.

Вистава доповнювалася сценою дерев і грибочків та танцями Квіточок, Метеликів та Бджілок. Ролі Дерев виконали Тетяна Зубрицька, Маркія Стахів, Марко

лентина Бойко і директор школи, д-р Ярослав Березовський. У кінці свята д-р Я. Березовський подякував учням за гарні виступи, вчителям за вкладену працю, а батькам за допомогу і співпрацю.

На прощальну дорогу св. п. В. Ключовського

Дня 2-го квітня т. р. відійшов у вічність св. п. іж. Володимир Ключовський, проживши 97 років. Покійний присвятив своє життя родині, як твердий основи народу.

Родина Ключовських споріднена з родиною Дублянських, відомих на Волині дворян, якими почитали дяди двоюрідні Роман і Лука, які в XVI ст. втекли з Польщі з гвардії артилерії на Волинь.

Володимир народився 1899 р. у Крем'янці, де його батьку було викладачем школи. Середню школу він закінчив у 1920 році і був покликаний на ділянку служби до польської армії. В її післявоєнні часи на студії в Польщі не було надії. Чутки донесли, що в Чехо-Словаччині українська еміграція розбудовує високе шкільництво, яке ревно тоді підтримував президент Т. Масарик. В повосні часи покладного гроша не було, і тітка Олександра дала Володимирові відро масла, яке він продав у Бродках за 300 корон і вирушив пішки на Лемківщину, через Карпати до Чехії. Але він не міг одержати статус біженця, отже був змушений тіти на фізичну працю, заробити на студії гроші. В Празі Володимир зустрівся з українськими студентами, позбувся „імперських“ навичок. Рішив студіювати лісництво та побічне зайняття — землеміринство.

Після студій у 1929 році повернувся до Лопушан, де його мати Ольга

перебувала на дворі сестри Олександри. Тут він чимось польською мовою на Волині закріпився, великі ліси уперхався. Він почав першу роботу в меліораторі на Поліссі. На цій праці Володимир пробував до 1931 року. Це був період світової господарської кризи. З праці почали звільняти передусім українців. Силою умовин треба було вертатися до Лопушан. Тітка Олександра радо його прийняла і запросила пожити в її власній садибі, де він працював господарем двору. Новий господар вирішив перевести реформу управління, днів у селі під управління тітки Олександри, рогата худоба, город і сад, а на віддалених ділянках будувати будинки. Туті мова родина перемістилася з двома дітьми — Галею та Наталею. Тут же розміщено потрібне знаряддя, тяглову силу, зброю збіжжя не треба було нести до села, а мовчання і тишина відбувалася на місці. Такі зміни значно підвищили продуктивність і контролю над збором хліба. Але господарство належного прибутку не давало. Одна була допомога від держави, що для великих господарств був знижений податок.

Друга світова війна докорінно змінила життя населення Західної України. Прийшов совєтський правління і господарська система. Місцевий комсомольць Абрамко змусив Володимира залишити господарювання, він виїхав до Почаєва, де його дружина вже учителювала. Згодом став вчителем і сам Володимир. На цій посаді працював до 1940 року. Знайомі лопушанці йому перекладали, що його персональні довідки в учительській канцелярії лежать окремо з іншими вибраними зі списку. Це означало, згідно практики канцеляристів, що будуть змінені. Покійний виїхав до Львова, там випадково зустрів лісника, колишнього студійника з Праги, який йому запропонував працю у Зо-

лоушанських лісах. Вони почалися арешти. Знову війна. В 1941 році прийшли німці. Наша родина повернулася знову до свого життя на Бобровеччині. Несподівано до Володимира з Почаєва прибула делегація від ОУН полк. Мельника і поручила посаду надлісника околишніх лісів. Війни і революції несподівано підносили людей на верхи. На цій посаді був він три роки, і знову, у 1943 році був змушений залишити Почаїв. Причиною до цього пішла поголода, що в його будинках на Бобровеччині перебували партизанський штаб УПА. На такі чутки німці були дуже вражені і розправлялися польовими судами.

Туті мова іхати на захід. У нас п'ятеро дітей. Наймолодший, Марусь, два роки. Телік одяг зносив, що новий біжевий страх, що дитина може замерзнути в таку сувору, для того часу, зиму. Безглуздо, знайоме Ключовським подружжя, радить лишити дитину й піти тимчасово окупі. Погодилися. Жаль розлучатися з нічим невинною людиною. Прибравши батьки дбали про Марусю. Закінчила вона середню школу, а на студії поступити тяжко. Поширили чутку, що батьки під час евакуації вбили бродягу. Вислали до уряду прохання дозволити студіювати медицину. З канцелярії Хрушова прийшов дозвіл. Маруся скінчила студії і стала лікаркою, а її сестри закордонно поховали заміж і завели родину. Батьки з рідною племінницею об'явилися листами шийно за правління Горбанова, а сам Володимир побирався у 1955 році, бо дружина-мати вже померла.

Мандри на захід. Табір у Регенсбурзі, врешті у 1950 році виїзд до Америки. Перша зупинка в Чикаго. З малими винятками, майже вся наша еміграція до праці мала лише десять пальців. Страх перед повною загрозою змушував коритися долі. Обов'

пішли на працю, що найбільше підходила до зручності.

Ми гзгадуємо за біографіями людей по різних фазах, професійних зацікавленнях, іноді тих, що зодержали майна, але забуваємо згадати людей доброти і широго ставлення до свого оточення, в першу чергу доброго батька та дбайливу матір. До таких належав іж. Володимир Ключовський. За моїм спостереженням, у нього немає „ворогів“, громадою всі люди добрі. Ясно, що критики негідних вчинків має кожний з нас.

Десь у 1932 році ми вивчали під відкритим небом „Реве та стогне Дніпр широкий...“ Почувши спів В. Ключовський прибіг до нас і поміг нести пробу. На другий день польська поліція наказала йому оминати „націоналістів“.

На цвинтарі с. Лопушан родина Дублянських має свій мурований гробовець. Під час Першої світової війни австрійсько-мадярський військовий штаб виніс труни на двір, а самі штабівці розмістилися у гробівці. Австрійці знали, що царська армія шанувати цвинтарі православних і тому не буде обстрілювати таких об'єктів.

Вудучи на студіях у Чехо-Словаччині, В. Ключовський одружився з Юлієюною, з дому Кусени, зі Старого Самбора, що також студіювала соль-соль. У нас казали — діти Божі роса: Галина, сестра п. Наталія, Олександра, Ростислав і вшестеро, дванадцять, що тепер на відвідинках, найстарша дочка Галина, опікувалася обома батьками до кінця їх життя, що рідко буває в наших сучасних умовах.

Покійний похований на цвинтарі української православної громади св. Андрія в Блумінгдейлі, Іл.

У „Рідній Школі“ міста Дітроїт вже стало традиційним щорічне проведення Свято Письменників, яке готується силами вчителів, студентів і батьків. Гостям щорічної програми, що відбулася 17-го травня, вдалося поринути в прекрасний світ української казки „Коза-Дерева“, яка була поставлена дітьми від передшкільної до 6-ї класи. У програмі було використано широкий репертуар пісень з української дитячої пери „Коза-Дерева“, написаної Миколою Лисенком. Положили душу слухачів добре підібрані українські пісні і вміло опрацьовані та донесені до слухача вчительською музикою Мирослава Борншук.

Програма розпочалася піснями, яку виконав ансамбль дітей 5-ої і 6-ї класи. Одночасно на сцені відтворювалася картина базару, на якій появляється Кізонька, ролю якої виконувала дошкілька Настя Новацька. Ролі Діда і Баби виконали Любо Березовський — учень четвертої класи та Дмитрій Леґеті — учениця третьої класи; ролю сина — Дем'яна Грішів, учень першої класи, Кози — виконала Адріана Курпачик, четверта класи, Лисички — Вікторія Крайне, третя класи, Рака — Дмитрій Грішів, четверта класи.

Загравала всіх своєю грою Настя Новацька, яка природно відтворила образ вередливої Кізоньки. Глядачі були надзвичайно захоплені грою Любо Березовського, Дем'яна Грішів, Дмитрія Леґеті. Ролю зліз Кози, яка забрала до Лисички хатки, чудово відобразила Адріана Курпачик, яка своїми пластичними рухами певним чином нахально Коза, яка вигнала Лисичку з власної хатки і насміялася над Звірями. Добру Лисичку грала учениця третьої класи

Д-р Я. Міґайчук

так, під проводом полковника Петра Войновського, двом тисячам юнаків поставило побачити золотий вершній Київ. На жаль, з них д-р Ярослав Міґайчук — лікар-дентист, який після війни оселився в Пармі, Огайо, де провадив дентистичну практику. Але перед тим, як розповісти про його допомогу Україні, дещо з його біографії.

Народився Я. Міґайчук 18-го лютого 1924 року в м. Бродок на Буковині в учительській родині Юрія та Марії Міґайчук. Середню освіту здобув у приватній чоловічій гімназії в Чернівцях, матуру склав 1949 р. в Геттінгені (Німеччина). Там же, в німецькому університеті в Геттінгені студіював дентистику (1946-50).

Як пише він у своїх спогадах, ще маючи тільки 15 років, дорого йому стелилася річка Буківинського кохуна аж до Києва. І хоч національна свідомість буківинців у той час була невисокою, проте стихія на поклики допомогти Україні збирала майже 4 тисячі наших людей до походу на Київ. І

Д-р Я. Міґайчук — координатор програми допомоги Україні

зі для України“.

Ось конкретні факти його праці.

Ще в 1991 році д-р Я. Міґайчук перевів семінар на стоматологічний відділок Київського та Львівського університетів. В 1992 році літак „Мрія“ було передано 38 скринь вагою по 1200-1400 фунтів дентистичного та іншого медичного обладнання для клінік у Києві, Харкові, Дніпропетровському, Чернівцях та дві скрині для Львова (діятистична клініка та спеціальна дитяча лікарня). В 1993 році відвезено 25 скринь медичного обладнання для клінік у Чернівцях, Луганському, Херсоні та для лікарні ім. Шептицького у Львові. Тоді ж при допомозі Американо-Українського Кер-Кер для Міністерства Здор'я в Києві перевезено 800,000 дол. поліовакції, продажна ціна якої становить 9 мільйонів дол. 1994 року проведено семінари на дентистичні теми в Києві, Харкові та Дніпропетровському. При тій нагоді було призначено туди також дещо медичні та дентистичні матеріали для обслуговування хворих. 1995 року було передано новий рент-

генівський апарат, матеріали для стоматологічної клініки в Івано-Франківському та проведено семінар про імплантати та протезування. 1996 року перевезено 5 скринь з дентистичними та іншими медичними устаткуваннями для клінік у Білій Церкві, Кіровограді, Заставні та Ірпінні УПА в Моршині та сестрам у монастирі в Гошеві.

Крім того, при допомозі о. Паскавіцького, разом перевезено в Україну чимало кількості дитячого та інвалідного одягу для розподілу через суспільну опіку або безпосередньо для інвалідів УПА в Моршині та сестрам у монастирі в Гошеві.

Координатором всієї вищеподаної добродійної програми був і є д-р Ярослав Міґайчук, який, поділяючи і далі продовжуючи допомогу Україні, закликає всіх, хто може і хоче, до співпраці.

Дуже добре й дуже гарно, докторе Міґайчу! Бажаємо Вам доброго здоров'я та дальших успіхів у Вашій великій гуманітарній праці!

Д-р Юліан Мовчан

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ З РОСІЙСЬКОГО космічного центру в Корольово біля Москви, у понеділок, 7-го липня, безлізний вантажний корабель „Прогрес“ прибув до пошкодженої космічної станції „Міра“. А у вівторок, 8-го липня, залоза станції „Міра“, яка складається з двох російських космонавтів і одного американського астронавта, відкрили люк і почали розладувати приладдя потрібне для направи. Крім космічного приладдя судно „Прогрес“ привезло кисень, харч, воду та приладдя для направи модулі „Спектр“ ушкодженої іншим вантажним судном 25-го червня. Обидва російські космонавти, згідно з планами, пробуватимуть біля 18-го липня, направили ушкоджені модулі.

ЛЮБОВ КОЛЕСЬКА
Новелі
Мистецьке оформлення
ЛЮБОВСЛАВА ГУЦАЛЮКА
У книжці 16 новел.
Ціна: \$12.00. Переклад \$1.00.
Механізм створення новел
завантажити з сайту
Завантажити:
SVOBODA BOOKSTORE
30 Montgomery Street,
Jersey City, N.J. 07302

